

Informatienota voor de Gemeenteraad

Onderwerp: Start verkennende onderzoeken naar de aanleg van collectieve warmtenetten in Wijchen, gebruik makend van thermische energieopwekking uit het Wijchens Meer en de Vormerse Plas

Kernboodschap

In 2050 moet de gemeente Wijchen voldoen aan de doelstellingen uit het Klimaatakkoord, dat als doel heeft de CO2 uitstoot te verminderen. Een belangrijk uitgangspunt is dat de gemeente in 2050 gasloos moet zijn. Dit vraagt om toepassing van alternatieve energiebronnen. In de Transitievisie Warmte wordt vastgelegd hoe de gemeente hierin wil voorzien.

Door de relatief grote aanwezigheid van oppervlaktewater in Wijchen lijkt er potentie te zijn voor het gebruik van aquathermie, ook wel thermische energieopwekking uit oppervlaktewater (TEO) genoemd. De vraag hoe groot deze potentie werkelijk is en in hoeverre dit kansen biedt in combinatie met lopende ontwikkelingen bij TKWM en Wijchen-West, is voor het college aanleiding om twee parallelle verkenningen te starten.

Op grond van de resultaten van de haalbaarheidsonderzoeken, kan de gemeenteraad besluiten om verdere stappen te zetten, gericht op de aanleg van een warmtenet en de eventuele oprichting van een warmtebedrijf.

De besluiten voor TKWM en Wijchen-West kunnen onafhankelijk van elkaar worden genomen omdat het om twee verschillende ontwikkellocaties gaat.

Om goed geïnformeerd en tijdig besluiten te kunnen nemen zal de gemeenteraad ook tussentijds geïnformeerd worden over de voortgang van deze onderzoeken.

Eerdere besluiten

Niet van toepassing

Toelichting

Verscheidende onderzoeken hebben aangetoond dat de aanwezigheid van oppervlaktewater in Wijchen potentie biedt voor het gebruik van aquathermie voor het leveren van warmte. Ook uit het onderzoek van Berenschot naar mogelijke revenuen in het kader van de energietransitie, wordt aquathermie genoemd als potentiële energiebron.

Er spelen in Wijchen op korte termijn twee kansrijke gebiedsontwikkelingen waarvoor aquathermie mogelijk interessant is, namelijk de ontwikkeling van TKWM nabij het Wijchens Meer en de ontwikkeling van Wijchen-West nabij de Vormerse Plas. Om te onderzoeken of het toepassen van een collectief warmtesysteem haalbaar is, worden twee verkennende onderzoeken uitgevoerd.

Indien de gemeente op één van beide of op beide locaties kiest voor de aanleg van een collectief energiesysteem, dan is (de oprichting van) een warmtebedrijf noodzakelijk. Hiervoor zijn verschillende modellen denkbaar, waarin de gemeente (al dan niet risicodragend) kan participeren. In Nederland zijn inmiddels meerdere voorbeelden van publieke, private en hybride warmtebedrijven bekend. Een belangrijk onderdeel van de verkenningen is het in kaart brengen van de verschillende rollen die de gemeente Wijchen wil en kan spelen bij de oprichting van een warmtebedrijf. De verschillende modellen, risico's en consequenties zullen belicht worden.

De provincie Gelderland ondersteunt bij het aanleggen van warmtenetten middels subsidies en/of fondsen. Op dit moment onderzoekt de provincie de mogelijkheid tot het oprichten van een provinciaal warmtebedrijf, met als doel de (financiële) risico's voor gemeenten en marktpartijen te beperken en daarmee de aanleg van warmtenetten te versnellen. We zijn hierover inmiddels in gesprek met de provincie.

Daarnaast is van belang dat de realisaties van beide ontwikkelingen (TKWM en Wijchen-west) geen vertraging oplopen. De onderzoeken zullen dus ook inzichtelijk moeten maken of het haalbaar is om de aanleg van een collectief warmtenet tijdig te realiseren, zonder de realisatie van TKWM en/of Wijchen-West (onaanvaardbaar) te vertragen.

Gevolgen

Beide onderzoeken betreffen voorverkenningen in opdracht van het college waarvoor financiële dekking is uit bestaande budgetten. Op basis van deze verkenningen zullen voorstellen ter besluitvorming worden voorgelegd aan de raad.

Communicatie

De gemeenteraad zal op regelmatige basis geïnformeerd worden over de voortgang van de onderzoeken om goed geïnformeerd en tijdig de eventueel benodigde besluiten te kunnen nemen.

Uitvoering of Vervolgstappen

We onderscheiden drie parallelle trajecten:

1. Afstemming met de Transitievisie Warmte
2. De verkenning naar een warmtenet in het centrum
3. De verkenning naar een warmtenet in Wijchen-West

Hieronder volgt per traject een korte toelichting:

1. Transitievisie warmte

In het Klimaatakkoord is vastgelegd dat elke gemeente uiterlijk eind 2021 een Transitievisie Warmte moet opstellen. Hierin is opgenomen:

- De totale behoefte aan warmte (nu en over 10-20 jaar)
- De mogelijkheid om te voorzien in alternatieve warmte (collectief, individueel, welke bron?)
- Wanneer welke wijk(en) aardgasvrij worden, en
- in welk tempo.

Gemeente Wijchen heeft Royal Haskoning DHV opdracht gegeven deze visie te ontwikkelen.

De transitievisie warmte vormt het richtinggevend kader voor de verdere uitwerking van de opgave in de komende decennia. Een eventuele ontwikkeling op kortere termijn van collectieve warmtenetten bij TKWM en/of Wijchen-West dient logischerwijs inhoudelijk in overeenstemming te zijn met de op te stellen transitievisie.

2. Verkenning warmtenet ten behoeve van TKWM + deel centrum

De ontwikkelaar voor TKWM (Ter Steege) heeft voor het leveren van warmte tijdens de tenderfase 2 twee opties aangeboden, die zij contractueel verplicht is verder uit te werken:

- Het aanleggen van een warmtenet met gebruik van thermische energie opwekking (TEO) uit het Wijchens Meer, in combinatie met bodemlussen voor het centrumgebied.
- Geen collectief systeem, maar individuele oplossingen (gebouw-gebonden technieken)

De optie voor aanleg van een warmtenet gaat verder dan de contouren van het plangebied TKWM. Extra volume is nodig om het systeem efficiënt te laten zijn en daarom zullen ook gebouwen in de omgeving van het plangebied betrokken worden. Hierbij wordt nadrukkelijk ook naar het gemeentelijk vastgoed gekeken, zoals het kasteel en het Huis van de Gemeente.

Het onderzoek naar een warmtenet voor TKWM/centrum bestaat uit twee fasen.

Fase 1 (februari-maart 2021) richt zich met name op de organisatievraag:

- Governance: Wie stapt er mee in het proces? In welke rol? Hoe is het bezit (bestaande vastgoed) geregeld?
- Sociale haalbaarheid: is er voldoende draagvlak onder stakeholders?
- Juridische haalbaarheid: welke aanbestedingsregels zijn van toepassing?
- Tijd: is het haalbaar om het warmtenet tijdig gereed te hebben in te relatie tot de realisatie van TKWM?

Tussenresultaat fase 1: inzicht in het speelveld, de betrokken actoren en de bereidheid van stakeholders om te participeren bij de aanleg van een collectief warmtenet. En inzicht in de haalbaarheid qua planning in relatie tot de ontwikkeling van TKWM.

Fase 2 (april – juli 2021): onderzoek gericht op de technisch en financiële aspecten:

- Welke technologische oplossing wordt gekozen, hoe ziet het tracé van het warmtenet eruit, hoe wordt bestaand vastgoed aangesloten?
- Welke kosten zijn hieraan verbonden?
- Is financiering haalbaar (eventueel met behulp van subsidies/leningen om onrendabele top af te dekken)?

Resultaat fase 2: inzicht in de technische en financiële haalbaarheid van de aanleg van een warmtenet (businesscase).

Budget/dekking van kosten: het onderzoek wordt uitgevoerd in opdracht van en voor rekening van Ter Steege, als onderdeel van hun aanbieding voor TKWM.

3. Verkenning mogelijkheden voor een collectief warmtenet voor Wijchen-West

Voor Wijchen-west is het uitgangspunt anders dan bij TKWM; hier is enkel sprake van nieuwbouwwoningen en alle ondergrondse infrastructuur moet nog ontwikkeld worden. Het aantal stakeholders is beperkt en er zijn is geen bestaand vastgoed dat van invloed

is. In Wijchen-West biedt de nabijheid van de Vormerse Plas de potentie om gebruik te maken van Thermische energieopwekking uit Oppervlaktewater (TEO).

Omdat de ontwikkeling van Wijchen-West zich nog in de beginfase bevindt, kan de keuze voor het energiesysteem vroegtijdig gemaakt worden, zodat er in de uitwerking van de plannen rekening mee gehouden kan worden. In de periode maart-april zal de gemeente in samenspraak met de ontwikkelaars van Wijchen-West in kaart brengen of en onder welke condities een warmtenet kansrijk is. Een marktconsultatie onder potentiële warmte-aanbieders behoort tot de mogelijkheden.

Op dit moment worden de kosten voor de verkenning gedekt uit bestaande budgetten. Wanneer de resultaten van deze fase tot een vervolg leiden, zullen de kosten in de perspectiefnota worden opgevoerd of worden meegenomen in de toekomstige kredietaanvragen voor verdere uitwerking van Wijchen-West.

Geheimhouding:

Niet van toepassing.